

GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PODSTAWOWA 4-6
PRZEDMIOT | HISTORIA

DODATKOWE MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA **SCENARIUSZ LEKCJI**

opracowanie: Adam Rębacz

FILM | „Storm. Opowieść o odwadze”

„Storm: Letters van Voor”, Holandia 2017, 100 min.

reżyseria: Dennis Bots

scenariusz: Karin van Holst Pellekaan

zdjęcia: Rolf Dekens

muzyka: André Dziezuk, Fons Merkies

montaż: Peter Alderliesten, Björn Mentink

obsada: Davy Gomez, Juna de Leeuw, Yorick van Wageningen,
Laura Verlinden, Peter Van den Begin

Film kostiumowy przedstawiający historię kościoła w czasach reformacji. Holenderski, mały bohater Storm Voeten, syn drukarza Klaasa, ukrywa przed inkwizytorem tezy Marcina Lutra i staje się celem pościgu. Z pomocą Marieke, tajemniczej dziewczyny żyjącej w kanałach Antwerpii, Storm musi wygrać z czasem i uratować ojca od śmierci. Czekają go trudne życiowe wybory, które nie zawsze są najszcześniejsze.

Temat lekcji

DLACZEGO WYBUCHŁA REFORMACJA? **CELE I SKUTKI DZIAŁANIA MARCINA LUTRA**

Czas trwania lekcji

45 min.

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- poznaje realia życia późnośredniowiecznego miasta i specyfikę profesji kupieckiej;
- uczy się nowych pojęć historycznych: herezja, inkwizycja, reformacja, protestantyzm;

- rozumie uwarunkowania geograficzne dla rozwoju nowych idei dzięki obcowaniu z mapą historyczną Europy XVI wieku;
- uczy się krytycznego podejścia do źródła historycznego i jego interpretacji;
- wyraża własny sąd o postaciach i wydarzeniach.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- dyskusja;
- praca twórcza w grupach;
- praca z tekstem źródłowym.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film „Storm. Opowieść o odwadze”;
- tekst źródłowy – tezy Marcina Lutra;
- mapa Europy XVI wieku;
- arkusze papieru, pisaki.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu „Storm. Opowieść o odwadze” w reżyserii Dennisa Botsa.

Nauczyciel przygotowuje mapę ścienną Europy XVI wieku.

PRZEBIEG LEKCJI

Na początku lekcji nauczyciel robi krótkie wprowadzenie do tematu, opowiadając o reformacji i postaci Marcina Lutra. Używając mapy Europy XVI wieku (pokazując gdzie leży Antwerpia i Wittenberga), tłumaczy, dlaczego rozwój miast wiąże się z postulatami reformy Kościoła. W trakcie lekcji nauczyciel powinien wprowadzić i wytłumaczyć uczniom hasła ze słownika.

Słownik:

HEREZJA – pogląd na sprawy wiary niezgodny z aktualną wykładnią Kościoła. Człowiek głoszący herezje to heretyk. Za głoszenie herezji w średniowieczu groziły surowe kary np. konfiskata majątku, więzienie lub śmierć. Z czasem kary za poglądy niezgodne z nauką Kościoła łagodzone w imię wolności słowa. Określenie pochodzi pierwotnie z języka greckiego, a potem zostało upowszechnione w łacinie.

INKWIZYCJA – instytucja śledcza i egzekucyjna Kościoła Katolickiego działająca od średniowiecza do XIX wieku, utworzona w celu ścigania, nawracania i karania heretyków. W zależności od kraju, inkwizycja miała bardziej lub mniej państwowy czy kościelny charakter i odznaczała się okrucieństwem. Cechą charakterystyczną inkwizycji było publiczne ogłaszanie i wykonywanie wyroków. W Królestwie Polskim i późniejszej Rzeczypospolitej Obojga Narodów trybunały

inkwizycyjne, w porównaniu do Europy Zachodniej, działały rzadko i wydawały niewiele wyroków.

REFORMACJA – ruch religijny mający na celu odnowę Kościoła Rzymskokatolickiego. Był reakcją na negatywne zjawiska obserwowane w Kościele od XIV wieku np. kupowanie odpustów, bogacenie się biskupów i nieprzestrzeganie celibatu. Działalność Jana Husa, Marcina Lutra i Jana Kalwina stała się jednocześnie podwalinami dla nowych odłamów chrześcijaństwa: husytyzmu, protestantyzmu i kalwinizmu. W rozwoju nowych wyznań pomocny był wynalazek maszyny drukarskiej w XV wieku, bunty chłopskie przeciwko uciskowi feudalnemu i wzrost znaczenia warstwy mieszczańskiej oraz bogacenie się kupców na handlu z koloniami.

MARCIN LUTER – niemiecki reformator religijny. Na początku swojej działalności był mnichem, jako zakonnik zdobył wykształcenie teologiczne. W 1517 roku w Wittenberdze ogłosił 95 tez krytykujących Kościół Katolicki i zaproponował reformę Kościoła polegającą m. in. na zniesieniu odpustów, celibatu i uproszczeniu liturgii. Podstawą praktyki religijnej miało być czytanie Pisma Świętego, szczególnie Ewangelii. Za swoje poglądy został ogłoszony heretykiem i skazano go na banicję. Zdobywając rzesze zwolenników, stał się założycielem nowego Kościoła.

Realizacja tematu

Uczniowie po wysłuchaniu krótkiego wykładu wprowadzającego do tematu, wykonują dwa ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Na podstawie tekstu źródłowego – wybranych tez Marcina Lutra, czytanego w małych grupach (5-6 osób) zapisują na kartkach swoimi słowami postulaty autora, dotyczące reformy Kościoła.

Przykład:

Teza 45: Należy pouczyć chrześcijan, iż ten, co widzi ubogiego i mimo to kupuje odpust, ten nie odpust papieża nabywa, ale gniew Boży ściąga na siebie.

Objaśnienie:

Według Marcina Lutra ważniejsza jest pomoc ubogim niż kupowanie odpuszczenia grzechów.

Ćwiczenie 2

Uczniowie w grupach piszą list do głównego bohatera filmu, Storma, w którym opisują swój stosunek do aktu odwagi przedstawionego w filmie – wydrukowania listu Marcina Lutra i uratowania ojca. Treść napisanego wspólnie listu jedna osoba z grupy odczytuje głośno w klasie. Nauczyciel powinien odnieść się do treści każdego odczytanego listu i zainicjować dyskusję na temat bohaterstwa Storma oraz filmu jako dzieła artystycznego.

Zadanie domowe

Napisz notatkę na wybrany temat:

1. Opisz najważniejsze różnice w praktykach religijnych katolików i protestantów.
2. Wyjaśnij związek upowszechnienia druku z rozwojem reformacji.
3. Przedstaw sylwetkę Marcina Lutra i opisz jego działalność.

Skorzystaj z podręcznika do historii oraz słowników i encyklopedii.

ŹRÓDŁO HISTORYCZNE

Wybór spośród 95 tez Marcina Lutra ogłoszonych 31 października 1517 roku w Wittenberdze.

Teza 21: *Mylą się przeto kaznodzieje odpustowi twierdząc, że przez odpust papieski człowiek staje się wolny od wszelkiej męki i zbawiony.*

Teza 36: *Każdy chrześcijanin, który za grzechy żałuje prawdziwie, ma i bez listu odpustowego zupełne odpuszczenie kary i winy.*

Teza 38: *Nie należy jednak gardzić odpustem papieża, gdyż, jak to już powiedziałem, stanowi on objaśnienie Boskiego przebaczenia.*

Teza 45: *Należy pouczyć chrześcijan, iż ten, co widzi ubogiego i mimo to kupuje odpust, ten nie odpust papieża nabywa, ale gniew Boży ściągga na siebie.*

Teza 46: *Należy pouczyć chrześcijan, iż oni, gdy nie są zbyt bogaci, powinni zatrzymać to co potrzebne dla ich domu, a nie wyrzucać na próżno na odpusty.*

Teza 62: *Istotny, prawdziwy skarb Kościoła to święta Ewangelia chwały i łaski Bożej.*

Teza 81: *Następstwem koniecznym bezczelnych kazań odpustowych jest to, że i uczonemu trudno obronić papieża przed zarzutami i bezsprzecznie ostrymi oskarżeniami prostaczków.*

Teza 86: *Będąc bogatym ponad magnatów, czemu to papież nie za swoje własne pieniądze, lecz za pieniądze ubogich wiernych buduje kościół św. Piotra?*

Źródło: luteranie.pl Oficjalna strona Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce.